

Benieuwd & Dienstbaar

**pastoraal beleidsplan
2017-2019**

Parochies HH Vier Evangelisten en Sint Willibrordus
31 december 2016

Jezus kwam in Jericho en trok door de stad. Daar was een man die Zacheüs heette. Hij was oppertollenaar en hij was rijk. Hij wilde wel eens zien wat Jezus voor iemand was, maar het lukte hem niet vanwege de mensenmassa, want hij was klein van stuk. Daarom rende hij vooruit en klom in een moerbeivijgenboom om Hem te zien te krijgen, want Hij zou daar voorbijkomen.

Toen Jezus bij die plek kwam, keek Hij omhoog en zei tegen hem:

Zacheüs, kom vlug naar beneden; vandaag moet ik in uw huis verblijven.

Hij kwam vlug naar beneden en ontving Hem met vreugde.

Iedereen die het zag sprak er schande van. Ze zeiden:

Hij neemt zijn intrek bij een zondaar.

Zacheüs richtte zich tot de Heer:

Heer, hierbij geef ik de helft van mijn bezit aan de armen, en als ik iemand iets heb afgeperst, vergoed ik het viervoudig.

Jezus zei tegen hem:

Vandaag is er redding gekomen voor dit huis, want ook hij is een zoon van Abraham. De Mensenzoon is immers gekomen om te zoeken en te redden wat verloren is.

1 Vooraf

In de periode 2014 tot en met 2016 is het pastoraal beleidsplan 'Waardevol en Belangeloos' de leidraad geweest voor de meeste activiteiten in de parochies HH Vier Evangelisten en Sint Willibrordus. Enerzijds hebben we aansluiting gezocht bij de bestaande situatie en getracht de verworvenheden uit een rijke traditie te bewaren. Anderzijds wilden we het geloof onder de aandacht brengen van een groep die groter is dan alleen de trouwe parochianen. Dat is geprobeerd door andere initiatieven te nemen en andere zaken aan te bieden dan van oudsher op het kerkelijk programma staan. Daarnaast zijn de lokale gemeenschappen uitgedaagd om zelf initiatief te nemen en een eigen pastoraal programma gestalte te geven.

Aan het einde van de beleidsperiode kunnen we concluderen, dat het plan "Waardevol en Belangeloos" een solide gids is geweest in het voortdurend veranderend kerkelijke landschap. Wel is de conclusie gerechtvaardigd, dat de trends van afnemende betrokkenheid bij kerkelijke tradities en vergrijzing zich hebben doorgezet. We nemen meer en meer afscheid van de vertrouwde contouren van de volkskerk. Dat hoeft ons niet te ontmoedigen. We kunnen nieuwe wegen bewandelen. Die nuchtere manier van tegen de dingen aankijken en die inspiratie willen wij in het nieuwe beleidsplan doortrekken.

De voortdurende beweging in het kerkveld betekent, dat het bestaande beleid aanvulling behoeft en dat er andere accenten gezet moeten worden. Zo willen wij in de komende jaren nog meer zoeken naar mogelijkheden tot vernieuwing. De kerk is minder zichtbaar in onze samenleving, maar wij vinden het belangrijk dat zij herkenbaar en aansprekend blijft. Zij die geïnteresseerd zijn in het geloof en gemotiveerd om te werken aan het menselijker maken van de samenleving zullen in onze kerk een bondgenoot vinden. Voor die mensen hopen wij een geestelijk thuis, een vrijplaats en een bron van inspiratie te zijn. Dit nieuwe beleidsplan voor de periode 2017 tot en met 2019 biedt daartoe een handreiking.

2 Visie

Maatregelen gevraagd

Het minder zichtbaar worden van de kerk in Nederland betekent niet, dat geloof en godsdienst passé zijn. Integendeel, in de tweede helft van het tweede

decennium van de 21e eeuw laten wereldwijd veel mensen zich inspireren door hun geloof. Soms leidt dat tot mooie dingen, maar soms ook tot onverdraagzaamheid en geweld. Het laatste is voor sommigen aanleiding de godsdiensten en het geloof van mensen te bestrijden. Kortom: we hebben het niet over een tam onderwerp maar over een 'hot item'.

Intussen krimpt de Rooms-katholieke kerk in Nederland in een snel tempo. Uit recent onderzoek blijkt, dat veel mensen die zich nog wel katholiek noemen, in de praktijk afstand hebben genomen van het geloof van eertijds. In De Liemers is de Rooms-katholieke kerk nog wel enigszins zichtbaar. De meeste dorpen hebben een eigen kerk. En een aantal kenmerkende tradities (zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse processie) bestaan op meerdere plaatsen nog voort. Toch zijn ook in De Liemers de kerkelijke betrokkenheid en de deelname aan het kerkelijk leven gering. En net als in de rest van in Nederland vertonen beide in de laatste jaren een sterke daling.

De Liemers behoort tot het aartsbisdom Utrecht. In 2014 liet de aartsbisschop via een uitgebreide brief aan de gelovigen weten, dat de situatie om vergaande maatregelen vraagt. Hij wil een herkenbaar en aantrekkelijk aanbod van Rooms-katholieke vieringen garanderen. En evenzeer gaat de vorming en toerusting in het Rooms-katholieke gedachtengoed hem ter harte. Om dat mogelijk te maken, ontkomen we op een aantal vlakken niet aan schaalvergroting. In een eerder stadium zijn de zgn. Eucharistische Centra in het leven geroepen: plekken waar iedere zondag de Eucharistie wordt gevierd, waar een aanbod is van allerlei kerkelijke activiteiten voor de hele parochie.

Vernieuwing

Een gemotiveerde groep vrijwilligers werkt hard om de vertrouwde en dierbare kerk overeind te houden en de plaatselijke geloofsgemeenschap van dienst te zijn. In onze optiek zouden deze vrijwilligers en de andere betrokken gelovigen gebaat zijn bij vernieuwing. Echte vernieuwing komt echter niet voort uit onszelf, hoe hard we er ook aan trekken en hoe nobel onze motieven ook zijn. Vernieuwing wordt ons gegeven. Het is de Heer zelf die zijn kerk telkens nieuw maakt. In zijn boek 'Waar blijft de kerk?' (Adveniat, 2015) zegt de theoloog Erik Borgman iets verrassends over de huidige krimp: *Misschien is het een list van de Heilige Geest om de oude vormen te laten verdwijnen.* Zo worden we uitgedaagd om goed te kijken hoe de Heer zich vandaag de dag laat kennen en waar Hij zich op dit moment van de geschiedenis laat vinden. Petra Stassen en Ad van de Helm formuleren het iets

anders: *God valt niet samen met kerken. Dit bewustzijn - dat altijd heeft geleefd bij christelijke denkers - is in onze tijd wel heel actueel geworden. God is verhuisd en mensen gaan opnieuw op zoek naar het adres waar zij Hem kunnen vinden.* ('God is verhuisd - naar nieuwe gelovige gemeenschappen' Berne Media, 2016)

Benieuwd

Bij dat zoeken naar God kunnen we geen pretenties hebben. We beschikken niet over de waarheid, noch kunnen we groots gaan op de zeggingskracht van bestaande activiteiten. We zijn wel benieuwd. We willen graag weten welke vragen er leven (zonder dat we denken er het antwoord op te kennen). We staan open naar de toekomst en open voor allerlei vormen van ontmoeting met mensen in de wereld om ons heen. Dat alles in het vertrouwen dat God ons zoekt en dat Hij zijn kerk wil maken tot een instrument van zijn liefde voor alle mensen.

In dit verband spreekt de houding van Zacheüs ons aan. Zacheüs weet van zijn letterlijke en figuurlijke tekort schieten. Hij is benieuwd wie Jezus is en staat open voor het initiatief van de Heer. Hij ontvangt Hem met vreugde in zijn huis. En vervolgens laat Zacheüs zien, dat zijn medemensen hem ter harte gaan: hij doorbreekt oude patronen en gaat zich bekommeren om hun welzijn. Door zijn bijzondere omgang met Zacheüs maakt Jezus duidelijk dat ook de kleine, niet-volmaakte mens in tel is.

Dienstbaar

Borgman citeert in zijn boek paus Franciscus, waar die zegt: *Ik geef de voorkeur aan een kerk die gewond is, pijn lijdt en vuil is omdat zij zich buiten op straat begeeft, boven een kerk die ongezond is omdat ze zich opsluit en zich vastklampt aan haar eigen veiligheid.* De kerk als teken en instrument van Gods liefde en verbondenheid is te vinden op straat, in ontmoetingen, op plekken waar mensen het leven koesteren, opkomen voor recht en vrede. Die plekken en die ontmoetingen, daar willen we naar op zoek. Die plekken en die ontmoetingen willen we mogelijk maken. Daarmee verlenen we een belangrijke dienst aan de wereld en vervullen we de missie van de kerk. En daaraan ontnemen we ons bestaansrecht en onze aantrekkingskracht, ook in de toekomst.

3 Missie

De parochie zorgt er voor dat er verschillende gelegenheden zijn, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Op die momenten kunnen mensen kennis nemen van elkaars wensen, ideeën en initiatieven met betrekking tot het geloof, de directe leefomgeving en de wereld in ruimere zin. Wij begroeten graag mensen die zoekend zijn, die zich interesseren voor het geloof of nieuwsgierig zijn naar wat de kerk te bieden heeft. De kerk is benieuwd naar hun vragen en ideeën.

De parochie verzorgt een aanbod van vieringen als momenten, waarop mensen God kunnen ontmoeten. Dit liturgische aanbod alsmede het aanbod van vorming en toerusting zijn herkenbaar en aantrekkelijk voor Rooms-katholieken in De Liemers en voor hen die geïnteresseerd zijn in het Rooms-katholieke geloof.

De parochie ondersteunt verder ideeën en activiteiten die gericht zijn op het welzijn van de mensen en neemt daartoe ook zelf het initiatief. Telkens wanneer wij vanuit ons geloof vermoeden dat Gods Geest werkzaam is, doen wij van harte mee. Zo wil de parochie teken en instrument worden van Gods liefde en verbondenheid met alle mensen.

4 Manier van werken

Om onze missie te realiseren, gaan we uit van een viertal ijkpunten:

- 1 de **kerntaken** (dat zijn de activiteiten die specifiek zijn voor de Rooms-katholieke kerk en die van een parochie mogen worden verwacht) worden goed verzorgd aangeboden; de mensen vinden gemakkelijk de weg naar de vieringen en de bijeenkomsten; mensen hoeven geen grote moeite te doen om hun vragen naar de inhoud en betekenis te stellen;
- 2 de kerk is een **ontmoetingsplek**, waar mensen verbondenheid ervaren; zij vinden er de ruimte om te zijn zoals ze zijn en de vragen te stellen die zij hebben bij het geloof en bij het leven;
- 3 de kerk wordt herkend als betrouwbare **bondgenoot** en kritische gesprekspartner bij het werken aan een wereld waar iedereen goed kan

wonen, ook degenen die nu niet zo in tel zijn;

- 4 **degenen die actief zijn namens de parochie** zijn actief nieuwsgierig en worden gevoed door vragen en ervaringen van zoekers en mensen in de omgeving.

Over de manier van werken kunnen we het volgende zeggen:

- 1 de **kaders**, zoals aangegeven door het aartsbisdom Utrecht, zijn voor alle activiteiten leidend en worden gerespecteerd;
- 2 in haar activiteiten laat en maakt de parochie **ruimte** voor zoekers, belangstellenden en incidentele gasten;
- 3 de parochie zoekt **samenwerking** met andere partners in het verwezenlijken van haar missie;
- 4 het **pastoraat** krijgt flexibel en pragmatisch vorm met het oog op de missie van de parochie, de actualiteit en de vragen van geïnteresseerden en zoekers;
- 5 er wordt voortdurend gezocht naar een **manier van communiceren** die zoveel mogelijk mensen, binnen en buiten de parochie, effectief bereikt en mensen uitdaagt tot het stellen van hun vragen;
- 6 er is steeds **helder onderscheid** tussen:
  - wat van beroepskrachten mag worden verwacht en wat vrijwilligerswerk is;
  - wat lokaal beleid is en wat centraal en parochiebreed ontwikkeld wordt;
- 7 de **lokale gemeenschappen** worden geholpen bij het ontwikkelen van een eigen programma van activiteiten; waar een gemeenschap de vitaliteit daartoe ontbeert, wordt gewerkt aan samenwerking met andere gemeenschappen of aan afbouw van de gemeenschap (zie bijlage 2).

5 Strategische doelstellingen

Aan het einde van de beleidsperiode 2017-2019 is er sprake van de volgende situatie:

- 1 de kerntaken van de parochie worden zodanig uitgevoerd, dat de betrokken parochianen zich er

in herkennen en zich er bij thuis voelen en dat de minder betrokken gelovigen zich er door aangesproken weten. Er zijn voldoende toegeruste vrijwilligers. De frequentie van het aanbod en de plaats van uitvoering is geen onderwerp van discussie meer in de lokale gemeenschappen;

- 2 het Eucharistisch Centrum is voor alle parochianen het herkenbare liturgische centrum van de parochie. In het Eucharistisch Centrum zijn geregeld vrijwilligers en koren actief van buiten de plaats van het Eucharistisch Centrum;
- 3 bij de structurele activiteiten en bij incidentele activiteiten ('events') zijn geregeld jongeren betrokken of mensen van de generatie jonger dan 60 jaar. Ook zijn er regelmatig contacten met nieuwgierige buitenstaanders en gelovigen die minder betrokken zijn bij het kerkelijk leven;
- 4 in de lokale geloofsgemeenschappen (voormalige zelfstandige parochies) is duidelijkheid over de toekomst; één van de volgende 3 scenario's is van toepassing:
  - 1 de lokale geloofsgemeenschap kan ook in de toekomst een kleine, maar zichtbare, biddende gemeenschap zijn, waar mensen zorg hebben voor elkaar en zich inzetten voor hun omgeving, met name voor de zwakkere medemensen;
  - 2 de lokale gemeenschap vormt samen met een andere lokale gemeenschap een kleine lokale geloofsgemeenschap;
  - 3 er is op korte termijn geen sprake meer van een lokale geloofsgemeenschap met eigen activiteiten.

6 Activiteiten

Onze activiteiten zijn gericht op vernieuwing en dienstbaarheid. Concreet betekent dit, dat een aantal activiteiten met prioriteit wordt uitgevoerd. Het gaat daarbij om activiteiten die bij uitstek de missie van de parochie belichamen en goed passen bij het motto 'benieuwd en dienstbaar'. Van die activiteiten verwachten wij daadwerkelijke vernieuwing.

1 Jeugd en school

In de afgelopen beleidsperiode hebben we een aanbod gedaan van speciale activiteiten voor kinderen en jongeren en tevens van activiteiten

gericht op de basisscholen. Dit aanbod willen we graag continuëren in de komende jaren.

De ervaring leert, dat activiteiten voor jongeren veel inzet vragen. Vaste groepen blijven klein en niet alles wat aangeboden wordt, vindt gretig aftrek. Toch zijn sommige activiteiten bij bepaalde gelegenheden ('events') succesvol geweest qua opkomst en beleving. Het loont om bijvoorbeeld rond Kerstmis en Pasen energie te steken in activiteiten voor jongeren en kinderen.

Jongeren die vaker of via kleine groepjes betrokken zijn bij de parochieactiviteiten, willen we af en toe voor een grotere activiteit bij elkaar brengen. Dit met het oog op de onderlinge band tussen deze jongeren en het versterken van hun gelovige identiteit.

We gaan activiteiten of vieringen organiseren, waaraan verschillende generaties (kinderen, ouders en grootouders) met elkaar deelnemen. En verder blijft de parochie beschikbaar voor vragen die via scholen gesteld worden. Dat kan gaan om concrete vormen van geloofsonderricht maar ook om de begeleiding van een bezoek aan een kerkgebouw. Het onderhouden van de band met de scholen mag tijd en energie kosten.

2 **Ontwikkeling Eucharistisch Centrum**

We maken meer werk van de ontwikkeling van de kerken die aangewezen zijn als Eucharistisch Centrum. Het Eucharistisch Centrum is een plek, waar gedurende het liturgisch jaar passende en goed verzorgde vieringen plaatsvinden. Van een Eucharistisch Centrum mag worden verwacht, dat mensen vanuit de gehele parochie zich er thuis kunnen voelen. Dit impliceert, dat het niet meer de exclusieve plek kan zijn van vrijwilligers uit de geloofsgemeenschap waar het fysieke kerkgebouw 'toevallig' staat. Kinderen en jongeren uit de gehele parochie zijn er welkom: als misdienaar, tijdens familievieringen, in de Vormselviering en ook om op die plek hun eigen speciale activiteiten te beginnen en te eindigen.

Het Eucharistisch Centrum is voorts een plek, waar initiatieven kunnen worden uitprobeerd om mensen te interesseren voor kerk en geloof of om gelovige betrokkenheid te verdiepen. Het is een plek waar de geluiden van zorg en hoop klinken uit de wereld om ons heen. Het zal tevens een plek zijn waar solidariteit met de mensen vorm kan krijgen. We doen dat onder meer door gerichte kennismaking met bepaalde maatschappelijke initiatieven en eventueel door materiële of personele

ondersteuning.

Het Eucharistisch Centrum krijgt zo tevens gestalte als een diaconale plek. De thema's die in diaconaal opzicht aan de orde zijn in de wereld (en ook dichterbij in Nederland of in het dorp), worden benoemd en gevierd in de liturgie. Het Eucharistisch Centrum is een plek waar diakens regelmatig mee voorgaan en in gebed en verkondiging het diaconale bewustzijn en de betrokkenheid bij de actuele noden helpen vergroten.

Ons staat een centrum voor ogen als podium of een vrijplaats voor ontmoeting. De mensen die zich inzetten voor de leefbaarheid van de wereld of die actief zijn in solidariteitsacties zijn er welkom. Het zou een plek moeten zijn voor uitwisseling van ideeën en gedachten over een duurzame en solidaire wereld. We zouden verder regelmatig maatschappijkritische organisaties en individuen uit De Liemers gelegenheid en ruimte kunnen bieden met elkaar van gedachten te wisselen en te zoeken naar een verdieping van de gezamenlijke inzet.

3 **Inloophuis 'De Herberg'**

Inloophuis 'De Herberg' heeft z'n bestaansrecht bewezen als een plek waar mensen zomaar binnen kunnen komen voor een praatje, voor een vraag of om een moment rust te vinden. In het inloophuis mogen mensen zijn wie ze zijn.

Het inloophuis is een voorziening van de parochie en een plaats voor missionair pastoraat. De voortgang van het inloophuis vergt voorlopig een structurele inzet van het pastoraal team. Wij zetten in op het versterken van de bestaande organisatie om op die manier de continuïteit op langere termijn te waarborgen.

Het succes van het inloophuis maakt het aantrekkelijk om onderdelen en aspecten ervan ook op andere plekken op te zetten of in te voeren. Zulke laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten zijn een mogelijkheid voor gemeenschappen om een dienst aan de samenleving (het dorp) te bieden. Tegelijk voorziet het de eigen gemeenschap van een nieuwe dynamiek door de specifieke inzet die de voorziening vraagt en door de ontmoetingen die een laagdrempelige inloop teweeg brengt.

4 **Meldpunt materiële hulp**

De parochie gaat verder met de ontwikkeling van een 'aanspreekpunt' ('loket'), waar mensen terecht kunnen met vragen naar materiële ondersteuning. Mensen kunnen deze laagdrempelige voorziening

dagelijks bellen en worden snel te woord gestaan. Deze voorziening (dit 'loket') werkt nauw samen met de Parochiële Caritasinstelling, die de concrete hulpverlening behartigt.

5 Kleine geloofsgemeenschappen

We gaan proberen vanuit onze parochies kleine groepen gelovigen samen te brengen en te ondersteunen. In dergelijke groepen krijgen mensen de gelegenheid elkaar te ontmoeten en belangrijke dingen met elkaar te delen (hun levensverhaal, hun geloofsvragen, hun gebedsleven). Samen vormen zij een kleine geloofsgemeenschap (noem het eventueel een huiskamergemeenschap) om dienstbaar te kunnen zijn aan het kerkelijk leven en aan de missie van de parochie.

In de afgelopen jaren hebben wij op meerdere plekken de vitaliteit van de lokale geloofsgemeenschap onderzocht. We hebben moeten constateren dat een 'verdiept geloof' weinig aanwezig was of in ieder geval zelden zichtbaar was. Ons lijkt een individuele benadering en het werken in kleine groepen meer bevorderend voor geloofsgroei en geloofsverdieping dan een aanbod in de breedte dat gericht is op massale deelname. In de kleine gemeenschappen participeren mensen die voor langere tijd samen komen rond de H. Schrift, die samen bidden en die zich gezamenlijk engageren met kerk en wereld. Deze kleine christelijke geloofsgemeenschappen kunnen ook interessant zijn voor mensen die het geloof opnieuw willen ontdekken en voor mensen die het contact met de kerk min of meer zijn kwijtgeraakt, maar opnieuw geïnteresseerd zijn geraakt. Dergelijke kernen mogen lokaal zijn, bovenlokaal of categoriaal. Idealiter groeien die kernen uit tot kleine christelijke gemeenschappen binnen de parochie of binnen een geloofsgemeenschap.

6 Ouderenpastoraat

Oudere parochianen zijn van jongs af aan gewend aan een intensieve betrokkenheid van de kerk bij hun dagelijkse leven en gelovige leven. In de huidige situatie kunnen we dat niveau van pastorale zorg vanuit de parochie niet altijd meer realiseren. En in de komende jaren zal die van oudsher bekende parochiestructuur nog minder terug te vinden zijn. Voor veel mensen komen de parochie en het pastoraat op afstand. Voor de grote groep, die is opgegroeid met de nabijheid en de zichtbaarheid van de kerk en de kerkelijke activiteiten in de buurt, willen we in het kader van ouderenpasto-

raat een speciaal aanbod doen. De missionaire gedachte achter dit ouderenpastoraat is eenvoudig. Een oudere generatie die de waarde van kerk en geloof ervaart en er positief over vertelt, draagt er aan bij dat jongere generaties het kerkelijk aanbod positief tegemoet treden.

Voor ouderen bieden wij de volgende gerichte activiteiten aan:

- bijeenkomsten voor ouderen, waarbij de gelegenheid geboden wordt te spreken over hun geloofs- en levensvragen;
- bijeenkomsten en speciale (doordeweekse) vieringen die het verlies van de bekende pastorale kaders van de parochie en de nabije priester helpen opvangen;
- regelmatig gemeenschappelijke vieringen van de Ziekenzalving;
- grotere bijeenkomsten voor ouderen met een thematisch karakter of waarbij onderlinge ontmoeting het doel is;
- ondersteuning en 'invalbeurten' door het pastoraal team in zorgcentra waar vrijwilligers vanuit de lokale gemeenschap zorgdragen voor vieringen.

Naast deze activiteiten willen wij ons nadrukkelijker profileren als gesprekspartner voor ouderen, waar het gaat om begeleiding op hun geestelijke weg.

7 Organisatie en voorzieningen

Organisatie

De verhouding tussen het **parochiebestuur** en het **pastoraal team** wordt bepaald door de beschrijving van doel en taak van het kerkbestuur in het Algemeen Reglement van het bestuur van een parochie van de Rooms-katholieke kerk in Nederland (uitgave 1997, artikel 24).

Samen met het centraal secretariaat vormen het parochiebestuur en het pastoraal team de **centrale parochieorganisatie**.

In de lokale geloofsgemeenschappen behartigt een **locatieraad** of een commissie de zaken die plaatselijk spelen en die formeel onder de verantwoordelijkheid van het parochiebestuur vallen. Te denken valt aan bepaalde financiële aangelegenheden (actie Kerkbalans), bepaalde zaken die het onderhoud van de gebouwen betreffen, de kerkelijke begraafplaats, de verspreiding van het parochieblad en onderdelen van het vrijwilligersbeleid.

Het kan zijn dat een locatieraad tevens de zorg voor het pastoraat in de locatie behartigt. Dan is ze tevens een zgn. **pastorale raad 'nabijheid'**. Een pastorale raad nabijheid of pastorale coördinatiecommissie verzorgt de coördinatie van een aantal lokale pastorale activiteiten en ontwikkelt en behartigt een eigen programma 'nabijheid'. Ze heeft daartoe veel vrijheid, waarbij geldt dat alles wat gebeurt onder verantwoordelijkheid van de pastoor moet kunnen vallen.

Het **centraal secretariaat** functioneert als spil in de organisatie van de parochie. Het is de ingang voor individuele gelovigen en geïnteresseerden naar het pastoraal team en het parochiebestuur. Het is tevens de ingang voor de lokale gemeenschappen naar het pastoraal team en het parochiebestuur. Aanmeldingen voor activiteiten, aanvragen voor pastorale diensten e.d., gaan allemaal via het centraal secretariaat. De ondersteuning van het team voor de (missionaire) communicatie en de eigen secretariële ondersteuning is eveneens bij het centraal secretariaat ondergebracht.

Wat is nodig?

Om de missie van de parochie waar te maken, er echt in te slagen de parochie te vernieuwen en mensen te helpen bij het afscheid nemen van oude structuren, is voor de komende beleidsperiode het volgende nodig:

- voldoende en structurele, professionele pastorale formatie;
- voldoende en competente secretariële en

facilitaire ondersteuning voor het pastoraal team en de centrale pastorale activiteiten;

- eventueel een aanvullende toerusting voor professionals en vrijwilligers;
- één efficiënte centrale organisatie, d.w.z. één parochiebestuur, één centraal pastoraal secretariaat, één website/parochieblad;
- een eenheid in spreken en handelen van parochiebestuur en pastoraal team over de visie, de missie en strategische doelstellingen;
- voldoende mogelijkheden om 'missionaire' publiciteit vorm te geven;
- gebruik van ruimtes die zich lenen voor vorming en toerusting van vrijwilligers en voor vergaderingen op lokaal, centraal of parochiebreed niveau; alsmede ondersteuning bij de inrichting van die ruimtes en de bijbehorende verzorging;
- de mogelijkheid, bereidheid en voldoende capaciteit van de centrale organisatie om van locaties taken over te nemen, die onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid vallen en die van de lokale organisatie te veel tijd of energie vergen (of die ten koste gaan van de inzet voor de pastorale activiteiten in de gemeenschap);
- een eigen vierplek voor geloofsgemeenschappen die (al dan niet in gezamenlijkheid met andere gemeenschappen) vitaal genoeg zijn om op de langere termijn zichtbare en actieve kerkgemeenschappen te zijn.

Bijlage 1   Kerntaken

Het pastoraal team is verantwoordelijk voor de uitvoering van de kerntaken. Ze voert die zelf uit, al dan niet met behulp van vrijwilligers, of zorgt dat ze uitgevoerd worden. De wijze van uitvoering is professioneel of benadert een professionele kwaliteit. Kerntaken zijn 'parochiebreed' in de zin dat ze bestemd zijn of open staan voor alle parochianen. Dat wil niet zeggen dat ze op alle plekken (in alle kerken of in alle gemeenschap-

pen) worden aangeboden, noch dat zij roulerend worden aangeboden.

Voor uitvaarten geldt dat ze zo lang als kan vanuit iedere kerk moeten kunnen plaatsvinden. Ook dopen zal, weliswaar volgens een roulerend rooster, zo lang mogelijk op zo veel mogelijk plekken kunnen gebeuren. In onderstaande tabel is een overzicht van de kerntaken opgenomen.

Activiteit	Uitvoering	Frequentie	Vernieuwing
Eucharistie	in het Eucharistisch Centrum; incidenteel elders	iedere zondag	
Doop	op meerdere plekken	volgens rooster; flexibel	
1e Communie	in drie clusters	jaarlijks	aandachtspunten: betrokkenheid ouders en tevens catechese gericht op de ouders
Vormsel	in het Eucharistisch Centrum	jaarlijks	aandachtspunt: betrokkenheid van jongeren proberen te bestendigen
Huwelijk	op alle kerkplekken	op aanvraag	
Biecht	op alle kerkplekken	op aanvraag	
Ziekenzalving	op meerdere plekken aanbod van gezamenlijke vieringen	volgens rooster; individueel op aanvraag	
Uitvaart	op alle kerkplekken; door lokale vrijwilligers of pastor	op aanvraag	
Liturgie Hoogfeesten	op alle kerkplekken Kerstmis, Pasen en Pinksteren; Paastriduüm en hoogfeesten in Eucharistisch Centrum		
Begeleiding geestelijke nood	pastoraal team is beschikbaar; bereikbaar overdag 8 - 21 uur	op aanvraag	
Hulp bij materiële nood	team vrijwilligers is beschikbaar; bereikbaar overdag 9 - 17 uur	op aanvraag	organisatie wordt opgebouwd en verfijnd
Vorming en toerusting	zoveel mogelijk maatwerk	flexibel; op aanvraag	gemeenschappen, vrijwilligers en parochianen worden uitgedaagd om vragen en behoeften aan te geven
Initiatieven van bisdom	activiteiten voor jongeren, bedevaarten e.d. steunen met publiciteit en evt. inzet beroepskracht en vrijwilligers	op aanvraag	

Bijlage 2 De lokale gemeenschap; het programma 'Nabijheid'

De parochie is een grote pastorale en administratieve eenheid geworden. Het is amper een gemeenschap, want de mensen wonen ver van elkaar verwijderd en komen elkaar niet vaak tegen. De binding met het eigen dorp en de eigen geloofsgemeenschap is sterker.

Voor de nabije toekomst is het zaak om:

- verder afscheid te nemen van het idee dat de parochie samenvalt met de dorpsgemeenschap;
- verder afscheid te nemen van het idee dat alle pastorale activiteiten op dorpsniveau worden aangeboden en dat de bestuurlijke zorg voor het kerkgebouw en de financiën daar nog thuishoren;
- energie te steken in de ontwikkeling van een eigen pastoraal programma voor de lokale gemeenschap.

Bij een eigen pastoraal programma moet niet worden gedacht aan een uitvoerige beschrijving op papier. Het gaat om het versterken van wat er al gebeurt aan onderlinge betrokkenheid en inzet met het oog op het welzijn in het dorp of in de wijk. Daarnaast is het tevens een kwestie van ruimte scheppen voor creativiteit en gelegenheid bieden voor onderlinge ontmoeting en voor contacten met mensen die niet tot de 'inner circle' behoren.

Het eigen pastoraal programma wordt dus gekenmerkt door:

- **onderlinge zorg voor elkaar** door de leden van de geloofsgemeenschap (denk bijvoorbeeld aan het bezoeken van zieken en ouderen, het organiseren van de ziekencommunie of het verzorgen van avondwakes);
- **betrokkenheid bij de leefomgeving** (bijvoorbeeld door actieve deelname aan initiatieven om het dorp leefbaar te houden, het verzorgen van een viering in het verzorgingshuis, het organiseren van een ontmoetingsplek voor mensen die behoefte hebben aan contact).

Het is een gemeenschap waar men samen kan bidden en samen geloofsvragen durft te bespreken. En samen onderneemt men activiteiten die de onderlinge band versterken. Ook helpt de gemeenschap om de kerntaken van de parochie te ondersteunen, hetzij

door ter plaatse ruimte te bieden voor de uitvoering ervan, hetzij door elkaar te ondersteunen om elders deel te nemen aan activiteiten.

De lokale geloofsgemeenschap is daarmee zichtbaar als een actieve en ook naar buiten tredende kerkelijke gemeenschap. Het is geen huiskamergemeenschap. Een vitale lokale gemeenschap draagt bij tot een vitale parochie en een vitale lokale gemeenschap kan van belang zijn voor een dorp of wijk, in ieder geval voor mensen die elkaar in de nabije omgeving kunnen blijven ontmoeten als geloofsgenoten en naasten. Er zijn voldoende betrokken gelovigen nodig en die moeten de ambitie hebben om dit te realiseren. Waar deze voorwaarden aanwezig zijn, mag een gemeenschap rekenen op ondersteuning van het pastoraal team. De ondersteuning van een gemeenschap die wil groeien naar een kleine geloofsgemeenschap heeft een hoge prioriteit. Een lid van het pastoraal team kan ook ondersteunend aanwezig zijn bij bespreking en ontwikkeling van het pastoraal programma. Met het oog op een efficiënt gebruik van de tijd betekent dit, dat de agenda's van locatieraden en pastorale raden hierop afgestemd worden of dat een pastor voor specifieke vragen wordt uitgenodigd.

Daarnaast zal in de komende beleidsperiode een lokale gemeenschap gemiddeld 20 keer per jaar een lid van het pastoraal team als voorganger in de week- en viering mogen begroeten. Die frequentie zal in de toekomst geleidelijk teruglopen. Het pastoraal team blijft wel beschikbaar voor de toerusting van leden van de geloofsgemeenschap die zelf willen voorgaan in vieringen en te organiseren gebedsmomenten.

De komende beleidsperiode kan gezien worden als een zoektocht naar de manier waarop een geloofsgemeenschap in de toekomst verder kan functioneren en overeind kan blijven. Het kan voorkomen dat een bestaande gemeenschap niet vitaal genoeg is om op eigen kracht een kleine lokale geloofsgemeenschap te vormen. In dat geval is samenwerking of samengaan met een andere geloofsgemeenschap een mogelijkheid. Het pastoraal team is beschikbaar om zo'n proces van samenwerken te helpen starten.